

Incombustible 'appàratxik'

Víktor Txernomirdin i el seu "capitalisme nacional" tornen a aspirar al poder presidencial. L'astúcia soviètica del primer ministre ha guanyat la partida als joves reformadors.

L'última intriga del Kremlin quasi ha desenfrenat els joves reformistes Anatoli Txubais i Borís Nèmtsov, alhora que rescatava la figura de qui ja pot ser anomenat "incombustible" Víktor Txernomirdin. Quan Ieltsin el va nomenar primer ministre, els últims dies del 1992, tothom es pensava que allò era el final de les reformes liberals. Però no hagueren de passar els cent dies preceptius per a comprovar que Txernomirdin era un pragmàtic de cap a peus, capaç de fer compatible el seu tarannà d'*appàratxik* amb la necessitat de rentar la cara al salvatge i mafiós capitalisme rus.

Experiència, no li'n faltava. Des del seu despatx de ministre d'Energia de l'URSS va tenir el control del 20% de les reserves mundials de gas. Va reconvertir aquell ministeri en Gazprom, empresa pública amb el 40% de capital privat, per fer-ne una base d'operacions econòmiques, polítiques i mediàtiques. Per això quan Ieltsin va nomenar Nèmtsov vice-primer ministre i ministre d'Energia, i el jove favorit va anunciar oficiosament que desmantellaria tot l'imperi de Gazprom, Txernomirdin es va sentir més amenaçat que mai i va jugar totes les cartes per crear la crisi que s'ha endut una bona part de la impetuositat de Nèmtsov.

Aquests últims cinc anys Txernomirdin ha hagut de fer tots els papers. Ha aguantat estoicament les excentricitats de Ieltsin i ha hagut de vetllar les seves llargues estades a l'hospital, mentre assumia les funcions executives del president. Pocs primers ministres com ell han hagut d'administrar un immens aparell econòmic-burocràtic com

ARXIU / EFE

el de Rússia amb una esquifida representació parlamentària: el seu partit Casa Nostra és Rússia (*Naix Dom Rossia*; els russos en diuen "Naixdom-Gazprom") amb prou feines arriba al 9% de representació parlamentària. Conscient de la seva exigua minoria, Txernomirdin va haver de recórrer al pragmatisme per sobreviure. A Ziugànov el llenguatge d'*appàratxik* de Txernomirdin no li era gens estrany i es va deixar convèncer que era millor el capitalisme d'estat, que el primer ministre anomena "capitalisme nacional", que no el capitalisme ultraliberal i estrangeritzant de Txubais. En tot cas era un mal menor que els nacionalcomunistes acceptaven.

I això és el que va començar a passar amb els nous plans de privatització, augment dels preus del lloguer dels pisos, dels serveis comuns i de l'energia que preparaven Txubais i Nèmtsov. El Partit Comunista va amenaçar amb una moció de censura que va anar de primera a Txernomirdin per re-

moure encara més les intrigues del Kremlin. I va trobar aliats entre els antics "set banquers" que tant havien conspirat contra ell. Berezovski, expulsat del Consell de Seguretat per Txubais, no va dubtar a donar fe mediàtica d'alguns afers de corrupció dels joves taurons per acabar de provocar l'escàndol del qual havia de sortir beneficiat.

Si no sorgeix cap imprevist, Txernomirdin té el camí obert per a teledirigir les pròximes subhastes de les dues gegantines empreses del petroli rus, Rosneft i Lukoil. Qui segur que no se'n beneficiarà serà l'Oneximbank, la plataforma que Txubais i Nèmtsov, juntament amb Potanin, havien configurat com a base d'operacions del capital rus amb vocació de connectar-se amb el capital estranger. L'única arma que queda a Oneximbank és la propietat de la telefònica Sviazinvest, lluny encara dels imperis mediàtics digitals occidentals.

Refet i enfortit, Txernomirdin tornarà ara a aspirar a la presidència. Frontissa entre la reforma i el "capitalisme nacional" es posarà a captar els vots de Ieltsin més els de no pocs comunistes. Segur que els mesos vinents posarà en marxa tot el seu bagatge de *nomenklatura* reciclada, de coneixedor de les clavegueres del sistema i dipositari de la rànquia astúcia russo-soviètica de tota la vida. Mentrestant, intentarà que ningú no torni a parlar de com es va fer la privatització de Gazprom (l'empresa que més impostos deu als tresor públic). Ni de la seva fortuna personal que, diuen, supera els set-cents cinquanta milions de pessetes.

Víktor Txernomirdin ha tornat a remoure les intrigues als passadissos del Kremlin i ara opta novament a la successió de Ieltsin com a president de Rússia. El primer ministre rus, amb un bagatge de 'nomenklatura' reciclada, coneix perfectament les clavegueres del sistema.

Llibert Ferri